

SCHEMA CHRONOLOGICUM.

A FINITO DILUVIO USQUE AD ABRAHAM.

Juxta textum Hebræum.	Juxta LXX, ed. Sixtine.
Sem genuit post diluuium anno	Sem genuit post diluuium anno
Arphaxad mediante Cainan anno ætatis suæ	Arphaxad anno ætatis suæ
Sale	Cainan
Heber	Sa a
Phaleg	Heber
Reu	Phaleg
Saruch	Rhagau
Nachor	Seruch
Thare	Nachor
Supputationis summa juxta textum hebræum et Vulgatam nostram conficit annos	Supputationis summa juxta editionem LXX conficit annos
232	1172

Itaque juxta veram, et genuinam chronologiam Vulgate nostræ (si supponatur Abraham esse natus anno 70 patris sui) a diluuiio usque ad ortum Abrahamæ fluxerunt anni 292, et ad ejus vocationem, de qua cap. seq. 567: adeoque Abraham natus est anno mundi 1948; vocatus vero a Deo anno mundi 2025.

Si autem supponatur Abraham esse natus anno 150 patris sui, a diluuiio usque ad ejus ortum fluxerunt anni 352, et ad ejus vocationem 427: ac consequenter Abraham natus est anno mundi 2008; vocatus autem a Deo anno mundi 2085.

Si denique ex quadam congruentia Cainan, quando genuit Sale, tribuantur 30 anni distincti a 55 annis, quos juxta nostram Vulgatam dicitur habuisse Arphaxad dum natus est Sale; hos 30 annos jam præmemoratis numeris tantum adde, et quot anni in hoc supposito a finito diluuiio, item a mundo condito usque ad Abrahami ortum ejusque vocationem fluxerint, facile reperies.

CAPUT XII.

Abram cum ampla promissione vocatus a Deo, peregrinatur in Chanaan, cogente vero fame descendit in Ægyptum, ubi uxor illius rapitur a Pharaone; sed ob flagella cœlitus immissa restituitur intacta.

QUÆSTIO I. — DE VOCATIONE ABRAE ET PROMISSIONE AD EUM FACTA.

Vers. 1. Dixit autem Dominus ad Abram. Octies locutus esse Deum cum Abram, docet historia hujus libri 1. Enim locutus est ei, dum jussit eum relicta patria venire in terram Chanaan, ut narratur initio hujus cap. 2. Locutus est eum eo postquam primum ingressus est Abram terram Chanaan; ut hic paulo infra describitur 3. Cum ex Ægypto regressus in regionem Chanaan, dissociatus et separatus est a Lot, cap. seq. 4. Dum cap. XV promisit ei posteritatem numero stellarum comparabilem 5. Dum cap. XVII ei dedit præceptum circumcisionis 6. Cum cap. XVIII tres angelos sub humana specie hospitio accepit 7. Cum cap. XX jussus est ejicere e domo sua Ismaelem 8. Denique cum jussus est immolare filium suum Isaac, ac mox deinde eum immolare prohibitus, cap. XXII.

Quæstio autem hic moveri solet, quo in loco fuerit Abram, dum 1. dixit ad eum Dominus: Egredere de terra tua, et de cognatione tua, et de domo patris tui, et veni in terram quam monstrabo tibi.

Aliqui putant; Abram bis vocatum a Deo: 1 in Ur Chaldæorum, quam vocationem putat Jansenius Abram executum fuisse cap. præced. 1. 31: postea vero iterum vocatum esse a Deo, cum esset in Haran. In hanc sententiam abire videtur S. Chrysost. Hom. 36 in Gen., et a Lapide pro ea etiam citat S. Hieron.

Alii vero, ut Pererius et a Lapide, ex opposito sustinent, tantum semel a Deo vocatum esse Abram, eandemque esse vocationem, de qua hic agit Moyses cum ea, de qua agit S. Stephanus, Act. VII, 2. Itaque juxta ipsos hæc vocatio contigit non in Haran, sed in Mesopotamia vel in Ur Chaldæorum. Etenim ibidem Abrahamum a Deo esse vocatum, constat ex narratione S. Stephani: nam. cap. et 1. mox cit. ita loquitur: *Deus gloriæ apparuit patri nostro Abraham cum esset in Mesopotamia, priusquam moraretur in Charan, 3, et dixit ad illum: Eci de terra tua, et de cognatione tua, et veni in terram, quam monstravero tibi 4. Tunc exiit de terra Chaldæorum, et habitavit in Charan. Et inde postquam mortuus est pater ejus, transiit illum in terram istam, in qua nunc vos habitatis.*

R. Et dico: Verisimilior videtur sententia eorum, qui asserunt hanc Abram vocationem, non in Haran, sed in Mesopotamia vel in Ur Chaldæorum esse factam.

Prob. I. Quia per hanc vocationem jussus est Abram exire de terra et cognatione sua: atqui terra Abram, proprie loquendo, erat in Chaldæa, et non in Haran; Abram namque origine erat Chaldæus; ut colligitur ex eo quod cap. præc. 1. 27 Thare dicitur genuisse Abram, Nachor et Aran, subjungaturque 1. 28. *Mortuusque est Aran ante Thare patrem suum, in terra natalitatis suæ, in Ur Chaldæorum.* Ergo, etc.

Dices: Quamvis Haran non fuerit natale solum Abrahamæ, sed Ur Chaldæorum, potuit tamen dici terra Abrahamæ, quia aliquandiu cum patre, uxore sua, nepote, etc., in Haran habitaverat, antequam hæc fieret vocatio. Unde et infra cap. XXIV, 4, Abraham mandat famulo suo: *Ad terram et cognationem meam proficiscaris, et inde accipias uxorem filio meo Isaac.* Famulus autem non est profectus in Chaldæam, sed in Haran; ut patet ibid. ex 1. 10.

R. Neg. assumpt. nam cum Abraham in Haran manserit tanquam peregrinus et alienigena, certoque consilio et proposito pergendi ad eam terram, ad quam Deus eum vocabat: non potest dici, civitatem Haran fuisse terram propriam, et patriam ipsius Abrahamæ, licet ibi aliquo tempore cum patre suo habitaverit. Ad textum autem ex cap. XXIV citatum dico, Haran tantum hoc sensu dici terram Abrahamæ, quia ibid. erat paterna domus Abrahamæ, et cognatio ejus seu familia Nachor: idque liquet ex 1. 38, ubi famulus mandatum Abrahamæ exponens, ait: *Ad domum patris mei perges, et de cognatione mea accipies uxorem filio meo.* Verum 2. terra tua sic non potest accipi in textu ex hoc cap. supra cit. siquidem

ibidem condistinguitur a domo paterna: atqui prout est condistincta a domo paterna, debet significare natale solum Abrahamæ: ergo. Unde et ipse Abraham agens de vocatione Dei ex terra sua, cap. XXIV, 7 ait: *Dominus Deus cœli, qui tulit me de domo patris mei, et de terra natalitatis meæ, etc.* Certum igitur videtur, quod per terram, de qua hoc cap. jubetur egredi Abraham, intelligatur natale ipsius solum, et non urbs Haran.

Prob. II. Quia vocatio Abrahamæ, de qua S. Stephanus agit, non est distincta ab illa, de qua hoc cap. agitur; exprimitur enim eisdem verbis: *exi de terra tua, etc., ut patet legenti; adeoque dubitari non potest, quin Stephanus ad hanc Moysis historiam respexerit.* Atqui vocatio, de qua agit S. Stephanus, non est facta in Haran, sed in Mesopotamia vel in Ur Chaldæorum: ergo, etc.

Prob. III. Quia Act. VII dicitur facta, priusquam Abraham moraretur in Charan seu Haran. Deinde additur: *tunc* (id est quando vocabatur) *exiit de terra Chaldæorum, et habitavit in Charan, etc.* Ergo.

Prob. III. Si duplici vocatione opus fuerit Abrahamæ, non fuit perfecte obediens; atqui hoc admitti nequit; ergo.

Prob. IV. ex S. P. Aug. qui lib. XVI de Civit. Dei cap. XVI reflectens ad verba 1. 5 hujus cap. *In te benedicentur universæ cognationes terræ, ita scribit: Hanc promissionem factam arbitratur Eusebius septuagesimo quinto anno ætatis Abrahamæ, tanquam mox ut facta est, de Charra exierit Abraham: quoniam Scripturæ contradicere non potest, ubi legitur: Abraham erat quinque et septuaginta annorum, cum exiit de Charra. Sed si eo anno facta est ista promissio, utique in Charra cum patre suo demorabatur Abraham. Neque enim inde exire posset, nisi prius ibi habitasset. Numquidnam ergo contradicere Stephano dicenti: Deus gloriæ apparuit Abraham patri nostro cum esset in Mesopotamia, priusquam habitaret in Charra? Sed intelligendum est, quod eodem anno facta sunt omnia, et Dei promissio antequam in Charra habitaret Abraham, et in Charra habitatio ejus, et inde profectio: non solum quia Eusebius in Chronico ab anno hujus promissionis computat, et ostendit post quadringentos et triginta annos exitum esse de Ægypto, quando lex data est; verum etiam quia id commemorat apostolus Paulus; nempe ad Gal. cap. III. Ex quibus verbis liquet, juxta S. P. promissionem hoc cap. 1. 5 memoratam, esse Abraham factam, antequam habitaret in Haran: jam vero hæc promissio ipsi facta est, dum Deus eum hic vocavit, ut exiret de terra sua; ergo et vocatio, de qua hic agitur, facta est, antequam habitaret in Haran, et consequenter, dum adhuc erat in Ur Chaldæorum, vel in Mesopotamia.*

SOLVUNTUR ARGUMENTA. — Obj. I. Vocatio Abrahamæ in Ur, de qua Act. VII, facta est, ut deserta patria tenderet in Haran; illa autem, de qua hic 1. 1, facta est ut tenderet in Chanaan; ergo vocatio, cujus meminit Moyses non est eadem cum ea, quæ narratur a S. Stephano; adeoque Abraham non est ar-

guendus inobedientia, etiamsi duplici vocatione opus fuerit.

Prob. ant. Quia lib. Judith cap. V dicit Achior Ammonites: *Deus præcepit eis* (Thare scilicet et Abrahamo) *ut exirent inde* (nempe ex patria sua) *et habitarent in Charan.*

R. Neg. ant. nam Abrahamum discessisse ex Chaldæa, eo animo ut tenderet in Chanaan, apertissime demonstratur ex cap. præced. 1. 31, ubi dicitur: *Tulit Thare filium suum, etc., et eduxit eos de Ur Chaldæorum, ut irent in terram Chanaan.* Ergo non videtur Deus Abrahamo præcepisse, ut directe in Haran tenderet; sed potius, si in ipsa Ur vocatio divina ipsi facta sit, præcepit ut tenderet in Chanaan, antequam habitaret in Haran.

Itaque cum Achior dicat, quod Deus Abrahamæ et Thare præceperit, ut habitarent in Haran, et tamen hic ex cap. XI mox cit. constat quod Thare et Abram voluerint ex Ur Chaldæorum ire in Chanaan; videtur ipse, utpote alienigena, non adeo exacte novisse res Hebræorum, quin in narrando hanc historiam nedum a veritate deflectere potuerit sed et verisimiliter deflexerit. Si interim a veritate non deflexisse supponatur, ulterius dici potest verba ipsius non significare, quod Deus voluerit, ut urbs Haran esset terminus vocationis et profectiois Abrahamæ ex Chaldæa; sed in unicum importare, quod indulgens Abrahamæ, ne patrem senem desereret, voluerit ut ad tempus (puta per aliquos menses, ut ex statim infra dicendis patebit) apud patrem suum remaneret, utpote qui, uti et filius ejus Nachor frater Abrahamæ, in Haran habitavit ac vitam suam ibidem finivit.

Inst. Vocatio, de qua hic, facta est ut Abraham tenderet in Chanaan; igitur si eadem sit de qua Stephanus, eandem adimplere distulit tamdiu quam moratus est in Haran. Porro quod notabili tempore in Haran permanserit, videtur clarum ex 1. 5, ubi dicitur: *Tulitque (Abram) Sarai uxorem suam... universamque substantiam, quam possederant, et animas quas fecerant in Haran: et egressi sunt ut irent in terram Chanaan.* Idem etiam videtur erui ex textu Act. VII, *habitavit in Charan: vox enim habitare notabile mansionis tempus significat.* Ergo secundum hanc sententiam inobedientia potius arguendus est Abram, quam secundum oppositam, quæ astruit duas vocationes.

R. Neg. suppositum, nempe quod Abram notabili tempore (puta quinque annis, ut aliqui autumant) in Haran permanserit. Et ratio est, quod eodem anno facta sint omnia, et Dei promissio antequam in Haran habitaret Abram, et in Haran habitatio, et inde profectio; ut supra ex S. P. audivimus; et etiam inde probari potest, quod ab initio peregrinationis Abrahamæ in terra Chanaan usque ad Exodum fluxerint anni 450; ut infra cap. XV, Q. II, monstrabitur. Jam vero juxta Apostolum præcise etiam tot anni fluxerunt a vocatione et promissione ad Abrahamum a Deo facta; ergo vocatio, et ex Haran migratio in Chanaan contigerunt eodem anno; ac proinde non notabili

tempore, sed ad aliquot menses duntaxat in Haran potuit permansisse Abraham.

Ad verba autem γ . 5, dico, nihil inde sequi contra nos: nam *facere* apud Hebræos non tantum significat *gignere*, sed etiam *acquirere*, et hoc posteriori modo sumitur præcit. γ . , atque significatur, quod Abram egressus sit ex Haran cum hominibus, id est, cum servis et ancillis, quos ibidem emerat, sive quos servi et ancillæ genuerant. Hos enim quasi servos sibi natos acquirebant, et faciebant esse suos Lot et Abraham. Etenim ipse Abraham non habuit prolem ante Ismaelem, qui longo post tempore ei natus est. Hinc LXX Interpretes loco *fecerant* legunt *possederant*. Proinde præcitata verba non insinuant diuturnam permansionem Abraham in Haran: quia tempore aliquot mensium, multam substantiam, puta multa pecora, item varios servos et ancillas per emptionem sibi acquirere potuit.

Multo minus notabile permansionis tempus evinci potest ex α *habitavit*: siquidem Gen. XXXV γ . 4 mandat Deus Jacob ut ex loco prope Sichem ascendat et habitet in Bethel. Item ibid. γ . 22 dicitur habitasse in regione quæ erat trans turrem gregis; et tamen in mox memoratis locis eum non nisi aliquot mensibus commoratum fuisse, communiter admittitur ab omnibus.

Igitur nego conseq.; quia præceptum Dei humano modo accipiendum erat, ita videlicet, ut Abraham non deberet se statim et absque ulla mora sistere in terra Chanaan, sed ei liceret ad breve tempus, v. g., ad aliquot menses quiescere in via in civitate Haran, præsertim cum ibidem esset extra persecutionem et periculum superstitionis Chaldæorum; et par esset eum apud patrem senem, jam ex itinere fatigatum et ultra progredi non valentem, aliquo saltem tempore in Haran demorari, tum officii filialis gratia erga parentem, quem alias solum et filiorum solatio destitutum relinquere debuisset; quandoquidem nondum adesset frater Nachor, et alius frater Aran obiisset: tum etiam ad explorandum, utrum forte pater non posset secum postea ultra proficisci. Itaque S. P. Aug. lib. XVI de Civ. Dei cap. XV existimat Abraham mansisse in Haran apud patrem suum Thare donec adveniret frater Nachor, et postquam is advenisset (Thare jam vel mortuo, vel etiam forsitan adhuc vivo apud Nachorem in Haran permanente) Dei præceptum adimplevisse proficiscendo in Chanaan.

Obj. II. Si hæc vocatio sit eadem cum ea, de qua Act. VII, Abram deserens Chaldæam, scivisset se tendere debere in terram Chanaan; siquidem ex γ . 4 et 5 aperte liquet, hanc vocationem ei factam esse, ut in jam memoratam regionem proficisceretur: atqui tamen admitti nequit Abramum novisse, se eo tendere debere: quandoquidem Apostolus extollens fidem et obedientiam ejus, ad Hebr. II, 8 clare dicat: *Fide qui vocatur Abraham obedivit in locum exire, quem accepturus erat in hæreditatem: et exiit, nesciens quo iret.* Ergo, etc.

R. Neg. min. nam licet sciverit, iter sibi insti-

tuendum esse versus terram Chanaan, ignoravit tamen, utrum ibi et in qua parte hæreditatem et mansionem accepturus esset. Eatenus ergo, juxta Apost. profectus est ex fide et obedientia cæca, fuitque solum ei ostensa terra hæreditatis ad quam vocabatur, dum pervenerat in terram Chanaan, ut constat hic ex γ . 7, et clarius adhuc ex cap. XV, ubi demum a γ . 18 usque ad 21 terra ista cum suis populis, terminis et limitibus ipsi a Deo promittitur.

Obj. III. Act. VII. aperte dicitur, quod Deus post mortem Thare Abrahamum transtulerit ex Haran in terram Chanaan; atqui illa translatio nihil aliud est, quam vocatio et præceptum Dei, quo post mortem patris jussus est ex Haran proficisci in Chanaan: ergo vocatio, de qua hic, ipsi facta est in Haran.

R. Disting. min. Nihil est aliud, quam vocatio et præceptum, quo ex patria sua jussus est egredi et proficisci in Chanaan; transeat min.: nihil est aliud, quam vocatio, et præceptum, quod post mortem patris ipsi denuo datum fuit in Haran; nego min. et conseq. ac dico, quod Abram non quidem novo, sed præcepto antea dato, atque in Haran apud se retento, inde translatus sit in Chanaan. Dixi *transeat*, quia cum etiam probabilis sit sententia asserens Abrahamum esse natum anno 70 patris sui; per translationem ejus in isto supposito non intelligitur migratio ex Haran in Chanaan, sed collocatio ejus in Chanaan; adeoque ex verbo *transtulit* non potest evincere vocationem, de qua hic, contigisse in Haran.

Obj. IV. Exitus Abraham ex Ur Chaldæorum antea, id est cap. XI memoratur, solumque postea, id est γ . 1 hujus cap. dicitur illum vocatum esse a Deo, ut egrederetur de terra sua, etc. Ergo hic non agitur de vocatione Abraham ex Ur Chaldæorum.

R. Neg. conseq. quia exitus ex Ur Chaldæorum non præmittitur cap. XI, quasi prius tempore contingerit quam vocatio Abraham, de qua hoc cap. sed hæc et similia, more Scripturæ familiari, repetuntur per recapitulationem. Sic enim, ut observat S. P. Aug. lib. XVI de Civ. Dei cap. XV, filii filiorum Noe recensentur Gen. 10 secundum nationes, populos, et linguas; et tamen divisio linguarum et populorum solum refertur postea cap. XI, additurque quod erat antea *labium unum*. Sicut ergo cap. XI, 9 divisio linguarum et populorum narratur per figuram recapitulationis: sic etiam hic vocatio Abraham per eandem figuram describitur a Moyse.

Inst. I. Si admittatur recapitulatio respectu vocationis Abraham: admitti quoque poterit respectu migrationis ejus ex Haran.

R. Eos, qui autumant Abram esse natum anno 70 patris sui, concedere totum. Sed cum in opposita sententia, quæ asserit eum esse natum anno 150, id concedi nequeat: in illa negandum est assumpt. et assignanda hæc disparitas: nimirum quod nulla admittenda sit recapitulatio, nisi vel circumstantiæ locutionis, vel alii Scripturæ textus (qui alioquin verificari non possent) nos ad hoc cogant. Jamvero

cum hic Abraham egressio ex Haran narretur post mortem Thare, et quidem postquam Abram jam a Deo vocatus cum ipso in Haran venerat, et aliquo tempore ei cohabitaverat, clare sequi videtur, egressum illum post mortem Thare contigisse; quandoquidem nec circumstantiæ locutionis, nec alii Scripturæ textus nos ad recapitulationem recurrere cogant; quin imo, ne ad illam recurramus, potius ventent: siquidem Act. VII clare habetur, quod Abram non vivo, sed jam mortuo patre ex Haran translatus sit in Chanaan; hæc vero translatio nihil est quam ejus migratio; ut in anterioribus probatum est: ergo etc. At vero tum circumstantiæ locutionis, tum alii Scripturæ textus nos admittere cogunt recapitulationem respectu vocationis: imprimis enim ad id cogunt circumstantiæ locutionis, dum dicitur, vocationem ad Abram factam, ut exiret de terra, id est de patria sua; adeoque tunc nondum cum patre profectus erat in Haran; ut Prob. I dictum est. Deinde cogunt etiam alii Scripturæ textus: siquidem S. Stephanus alludens ad hanc Abraham vocationem, aperte dicit eam esse factam in Mesopotamia priusquam habitaret in Charan. Non mirum igitur quod admitti debeat recapitulatio respectu vocationis; quæ tamen admitti nequit respectu egressus ex Haran.

Inst. II. Ergo abstrahendo a narratione S. Stephani, ex sola historia Genesis probari non poterit, migrationem Abraham ex Haran in Chanaan contigisse post mortem Thare: adeoque, si Abram natus sit anno 150 patris sui, sequitur quod tota synagoga Judæorum non sciverit annum nativitatæ patriarchæ sui: atqui hoc ultimum admitti nequit: ergo.

R. Disting. illat. Ex sola historia Genesis id non poterit probari omnino evidenter; concedo: probabiliter aut saltem satis verisimiliter; nego illat. nam cum in historiis scripturasticis debeant omnia dici post se invicem contigisse eo ordine, quo scripta sunt, nisi aliunde aliquid obstat quod cogat recurrere ad recapitulationem; et hic narretur, migrationem Abraham ex Haran contigisse post mortem Thare, nihilque aliunde obstat quod ad recapitulationem recurrere cogat: ex annis quos Thare moriens habuit, et Abram ex Haran egrediens habebat, satis colligi potest ipsum esse natum anno 150 Thare; ut ante monstratum fuit. Conformiter disting. sequelam: Sequitur quod synagoga illum annum non sciverit, certo et evidenter; transeat: probabiliter aut saltem satis verisimiliter; nego sequelam. Itaque ista quæstio æque potuit disputari inter Judæos, ac hodie ventilatur inter christianos: quis enim dicet, quæstionem, quam SS. PP. obscuram et insolubilem vocant, Judæis omnino claram et comperitam fuisse? Quis dicet, Deum plus de hac difficili quæstione revelasse filiis ancillæ quam filiis liberæ?

Interim hoc finaliter hic libenter fatentur illi qui sustinent Abraham esse natum anno 150 patris sui, quod ex narratione S. Stephani jam clarius et evidenter constet, vocationem Abraham hoc cap. per re-

S. S. XXXVI.

capitulationem, egressionem vero ex Haran suo ordine a Moyse fuisse descriptam. Unde et sequitur, quod jam a christianis clarius et evidenter probari possit, Abram esse natum anno 150 patris sui, quam id quondam ex sola historia Genesis potuerit demonstrari a Judæis.

Inst. III. Quamvis S. Stephanus dicat, post mortem Thare Abram translatum esse in Chanaan, tamen non addit, illam translationem immediate post mortem Thare contigisse; ergo ex jam dicta narratione collata cum γ . 4 hujus cap. nequaquam deduci potest, Abram esse natum anno 150 patris sui.

R. Etsi expressis terminis id non addat, tamen ex tota narrationis serie id satis evidenter constat: nam cum Abram a Deo vocatus haberet mandatum proficiscendi in terram Chanaan, mandatum illud immediate post mortem patris sui exequi debuit; quandoquidem tunc cessarent rationes ob quas ad aliquot menses in Haran morari ipsi licuit. Nego igitur conseq., ac dico illud argumentum nequaquam contra nos, sed contra illos duntaxat urgeri posse, qui adstruunt duas Abraham vocationes: siquidem in horum sententia vix probari poterit, vocationem ejus in Haran et inde migrationem in Chanaan, immediate post mortem Thare contigisse.

Obj. V. Vocatio Abraham, de qua S. Stephanus agit, facta est in Mesopotamia; ut patet legenti: ergo Abram non fuit vocatus ex Ur Chaldæorum.

Respondent nonnulli neg. conseq.: quia Mesopotamia non capitur ibi stricte, sed late; eoque nomine significat S. Stephanus omnem illam regionem, quæ est trans flumen Euphraten, habito respectu ad terram Chanaan, id est, Syriam, Mesopotamiam, Chaldæam et Babyloniam. Et hanc esse acceptionem vocis *Mesopotamia*, intelligitur ex eo quod S. Stephanus subdat: *Tunc exiit de terra Chaldæorum et habitavit in Charan.* Etenim si de Mesopotamia stricte dicta loqueretur, non diceret Abrahamum, facta vocatione, exiisse de terra Chaldæorum, sed de Mesopotamia.

Quamvis hæc explicatio et responsio sit valde plausibilis; tamen (si non probabilior) saltem ad minus æque verisimilis videtur explicatio media a S. P. Aug. lib. XVI de Civ. Dei, cap. 15 asserta, secundum quam Abraham vocatione (de qua hoc cap.) quidem dicitur prima et unica, non tamen facta in Ur Chaldæorum, nec etiam in Haran, sed in Mesopotamia stricte sumpta, dum nempe egressus esset ex Ur Chaldæorum, et adhuc versaretur in itinere quo tendebat in Haran.

Prob. auctoritate S. P. fundata in verbis S. Stephani Act. VII, quibus dicitur Abraham vocatus in Mesopotamia, priusquam moraretur in Charan: jam autem Chaldæa non est proprie Mesopotamia: ergo etc. Præterea Abraham non videtur egressus ex Ur Chaldæorum ob Dei vocationem, sed quia pater ejus Thare (utpote persecutionem passus a Chaldæis) illum inde eduxerat, ut cum ipso, Lot, et Sara tenderet in terram Chanaan; ut dicitur cap. præced. γ . 31. Cum igitur ulterius ex verbis S. Stephani

(Cinq.)